

Judenrigsministeren: Der er i Dag fra flere ærede Medlemmer kommet forskjellige, om jeg saa maa sige, mere almindelige Betragtninger frem, som skulde være tilstræffelig gyslige for egentlig talt helst slet ikke at indlade sig paa dette Spørgsmaal, men naar man endelig, tvungen af Tiden, skulde indlade sig derpaa, saa i alt Fald gjøre saa lidt ved det som muligt. Den ærede 1ste Landssthingsmand for 9de Kreds (Rasmussen) har i den Henseende talt om, at man ved dette Lovforslag gjorde Indgreb i de unge Menneskers Net, og at man gjorde Indgreb i Forældrenes Net. Det nægtes ikke, at man gjør et saadant Indgreb, men Spørgsmaalet er, om man har nogen tilstræffelig Grund til at gjøre dette; thi dette, at man gjør Indgreb i de unge Menneskers Net, er ikke Noget, som alene kan påavises i dette Forhold, det kan påavises i ikke saa ganske saa Forhold i Livet. Det forekommer mig i det Hele taget, at saavel det ærede Medlem (Rasmussen) som det ærede kongevalgte Medlem her ved Siden af mig (Fischer) have sat Individernes Interesse for høit og ikke have taget Hensyn til, at den Maade, hvorpaa Individerne benytte deres Net, kan være undergravende og ødelæggende for Samfundet. Det er min Sovebetragtning, at dette er det, der skal forhindres gjennem en Lovgivning som denne. Efter den af det ærede Medlem for 9de Kreds anstillede Betragtning er ogsaa alt, hvad der hedder Overformynderi, alt, hvad der hedder Myndlingsvesen og deslige et Indgreb i Privates Net. Men det har jeg i det Mindste ikke hidtil hørt, at man har betragtet som saadant. Det er ogsaa Indgreb i Forældrenes Net; at Staten tager Børnene fra dem, naar de ikke behandle dem eller opdrage dem saaledes, som Samfundet fordrer. Det er Samfundets interesse, som gjennem de enkelte Individier skulle beskyttes, og derfor maa Individerne finde sig i, at de undergives Indskrænkninger i den frie Raadighed, man ellers maatte være tilbøielig til at indrømme dem. Det ærede kongevalgte Medlem her ved Siden af mig (Fischer) har flere Gange sagt, at Grunden, hvorfor vi skulde have dette Lovforslag, var, fordi de havde det i England, og at det vilde være nødvendigt for, at Loven overhovedet kunde betragtes som forsvaret og rigtig, at være egne Forhold virkelig nødvendiggjorde et saadant Skridt. Jeg siger, at det er ikke Grunden, at de have en saadan Lov i England. Nei, Grunden er den, at Industrien i det Hele taget er en almen menneskelig Ting, som har udbredt sig ogsaa her til Lands i et saadant Omfang, at man maa erkende, at der kan være Anledning til ogsaa her at forebygge de Misbrug og Ulykker, som den alle andre Steder har affødt. Derfor vil det ærede Medlem ogsaa se, at det er ikke os her alene, der ønske at efterligne den engelske Lovgivning. Nei, det Efterbæret have vi i alt Fald tilfælles med hele den øvrige civiliserede Verden; thi efterhaanden som Industrien

har udbredt sig, er man kommen til Erkendelse af Nødvendigheden af en saadan Lovgivning, og vi ere et af de sidste Lande, hvor dette er slet, fordi Industrien ikke tidligere hos os har havt et saa betydeligt Omfang, at der var Grund til at gjøre de Indskrænkninger i Folkets Frihed, som dette Lovforslag indeholder. Naar det ærede Medlem og navnlig ogsaa det ærede Medlem fra Aarhus-egnen (Rasmussen) har sagt, at vi skulde begynde med Lidt, og det har det ærede Medlem her suppleret med, at mit Standpunkt skulde være, at vi strax skulde levere en færdig Fabriklovgivning, siger jeg: Dels kan jeg ikke erkende, at vi skulde begynde med saa lidt, at vi skulde have disse Lovgivningsarbejder for hvert Diebtik, og dels er der ikke Tale om ved det Lovforslag, jeg har forelagt, at give en udtømmende Fabriklovgivning. Jeg har kun taget med, hvad jeg efter mit Standpunkt maatte anse for nødvendigt for at beskytte Fremtiden. Derfor har jeg holdt mig til Børnene og de unge Mennesker som Bæverne af Fremtiden, men jeg har ikke taget Kvinderne, navnlig ikke de gifte Kvinder, med, og jeg har ikke forsøgt paa at give Regler om andre Forhold, som vedkomme Fabrikker, uagtet en fuldstændig Fabriklovgivning maatte indeholde mange af disse Bestemmelser. Men jeg anser dem ikke for Tiden for at være fornødne, og derfor har jeg ladet det være. Jeg har selvfølgelig ikke været uberørt af den Tanke, at Forslaget vilde møde nogen Modstand, hvilket jeg ogsaa har kunnet se af de Erfaringer, man har gjort i andre Lande. Men denne Art Bestemmelser ere bestandig mødt med Modstand og vare ligesom ringeagtede af de Industri-drivende, og først, da man saae, at det var en uafviselig Pligt for Staten ikke blot at give Love, men ogsaa at sørge for deres Efterlevelse, først da have de viist sig at have nogen Betydning. At det nu skulde være urigtigt, at vi i Mangel af egen Erfaring benytte de fremmede Lovgivelser, kan jeg slet ikke erkende; thi det, der handles om her, er aldeles ikke om Noget, der er afhængigt af visse lokale Betingelser, men det er om almenmenneskelige Forhold der er Spørgsmaal; Forfælleren kan stilles maaste i en lidt høiere eller lidt lavere Måde, men de Ulykker, som have ramt andre Lande, ville gjentage sig her, naar Forholdene ikke blive tilstræffelig omdannede til, at de kunne finde Sted. Den ærede Landssthingsmand, som jeg flere Gange har henvendt mig til (Rasmussen), mente, at Fabrikeernes Humanitet vilde være en tilstræffelig Borgen for, at der ikke skete Misbrug. Ogsaa i den Henseende tillader jeg mig at henvise ham til, at denne Humanitet paa andre Steder har viist sig at være fuldkommen tilstræffelig. Jeg tvivler overhovedet paa, at Menneskenes store Flertal og altsaa ogsaa Fabrikeerne til enhver Tid have Die for de Krav, som Humaniteten maa gjøre. De vide ikke, tænke i alt Fald ikke paa de Ulykker, som kunne komme af den Handle-